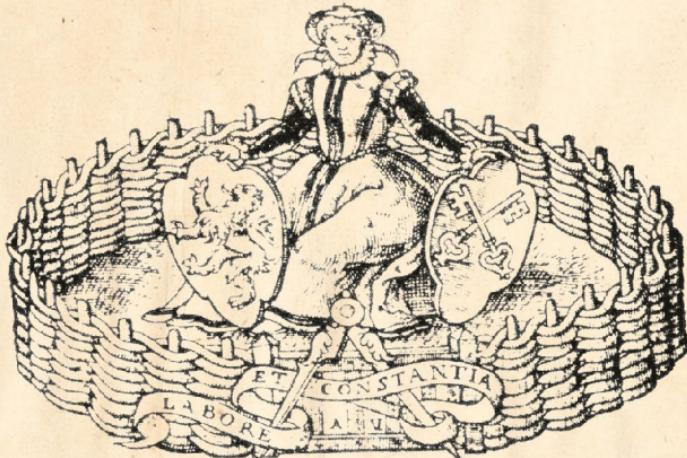

CORNELIS SCHUYT (1557-1616)
Madrigali, Padovane & Gagliarde

IL PRIMO LIBRO
DE MADRIGALI
A CINQUE VOCI
DI CORNELIO SCHVYT
HOLLANDESE
Organista della famosa Citta di Leyda,

CAMERATA TRAJECTINA

St. Cecilia speelt op het orgel terwijl ze Schuysts motet Domine fiant anima mea zingt. Gravure van Zacharias Dolendo naar een ontwerp van Jacob de Gheyn. Rechts een vaas met de lelie van zuiverheid en kamer waarin een hemelse boodschapper de martelares Cecilia en haar kuise echtpoot Valerianus kroont. Links houden drie engelen elk een boek geopend waarin twee stemmen van het zesstemmige motet staan genoteerd.

St. Cecilia playing the organ and singing Schuyt's picture motet Domine fiant anima mea. Engraving by Zacharias Dolendo after a design by Jacob de Gheyn. To the right is a vase containing a lily of purity, and a view of a room in which a heavenly messenger crowns the martyr Cecilia and her chaste husband Valerianus. On the left are three angels, each holding an open book in which two voices of the six-part motet are notated.

Cornelis Schuyt

Madrigali, Padovane & Gagliarde

Cornelis Schuyt (1557-1616) is de grootste musicus die de stad Leiden heeft voortgebracht. In 1593 werd hij aangesteld als tweede organist naast zijn vader, Floris Schuyt. Wekelijks wisselend bespeelden zij de orgels van de Pieterskerk en de Pancraskerk (Hooglandse kerk). Toen Floris in 1601 overleed werd Cornelis de enige organist van de Pieterskerk, een functie die hij zou uitoefenen tot zijn dood. Daarnaast werd hij geacht bij bijzondere gelegenheden van de stad tafelmuziek te verzorgen en een of twee knapen muziekonderwijs te geven. Ook heeft hij een paar jaar de voorstellen verstoken van de torens van het stadhuis en de looihal.

Het Leidse stadsbestuur had grote waardering voor Schuyt. In zijn contracten ontbreekt de gebruikelijke aanmaning om hard te studeren en Schuyt hoeft geen eed af te leggen, zoals dat bij stadsdienaren gebruikelijk was. Daarbij werd hij goed betaald: zijn jaarwedde liep op tot uiteindelijk 450 gulden.

Schuyt is met Leiden vergroeid, maar dat had ook anders kunnen lopen. Als jongeman maakte hij een grote reis naar Italië, vermoedelijk samen met zijn vader, naar men aanneemt een studiereis. De stad Leiden heeft wellicht aan de kosten bijgedragen. In

hoeverre vader en zoon Schuyt in Italië om zich heen hebben gekeken naar andere interessante betrekkingen weten we niet. Maar als het Leidse stadsbestuur de inmiddels teruggekeerde Cornelis in 1593 een levenslang contract aanbiedt, vindt hij drie of vier jaar wel genoeg. Toch zou hij zijn hele verdere leven in de stad blijven, op basis van meerjarige contracten die steeds verlengd werden.

Alles wat we weten over Schuylts buitenlandse verblijf is gebaseerd op mededelingen in zijn *Primo libro de madrigali* (Eerste madrigaalboek; uitgegeven in 1600), waarin hij in het Italiaans schrijft blij te zijn dat hij in Leiden is teruggekeerd na veel werkzaamheden en omzwervingen in Italië en elders. Hij droeg het boek op aan de *pretore, consuli et senato*, dus aan de schout, schepenen en vroedschap van Leiden, en toonde zich dankbaar voor de weldaden die zij hem en zijn vader hadden bewezen. Een en ander zette Schuyt kracht bij met twee speciale composities: het openingsmadrigaal *O Leyda gratiosa* (O bevallig Leiden, nr. 1) en een canon met de tekst: 'Bewaert Heer Hollandt, En zalicht Leyden' (10). Het stadsbestuur beloonde Schuyt met 24 gulden, overigens een gebruikelijk honorarium in dit soort gevallen. Het componeren van madrigalen moet voor Schuyt een passie zijn geweest, en misschien ook wel een visitekaartje. Veel van zijn mad-

rigalen heeft hij geschreven met Leidse burgers in gedachten. Zo is in het vijfstemmige *Sí come fra le stelle* (3) de naam van een zekere Andrea Ousthoorn verwerkt, en is *Lieta piú dell'usato* (4) een naamdicht op een Lucretia. In 1611 publiceerde Schuyt een tweede bundel Italiaanse madrigalen, ditmaal zesstemmig, onder de titel *Hymeneo, overo madrigali nuptiali et altri amorosi* (Lofzang aan Hymen, ofwel bruilofts- en andere liefdesmadrigalen). Hij droeg het boek op aan Jacob van Duvenvoorde, Heer van Obdam en admiraal van Holland, die in 1604 was getrouwdd met Anna van Randerode. In *Sposo gentil* (14) is zij het waarschijnlijk die wordt aangeduid als Beatrice, naar de geliefde van Dante. Behalve de madrigalen die in genoemde bundels werden gepubliceerd moet Schuyt er nog veel meer gecomponeerd hebben, zo blijkt uit de inventaris van zijn nalatenschap waarin twee handschriften met madrigalen worden genoemd. Daarnaast bezat Schuyt een indrukwekkende hoeveelheid madrigaalbundels van Italiaanse componisten.

In het intellectuele milieu rond de Leidse universiteit zal men Schuys Italiaanse madrigalen ongetwijfeld hebben weten te waarderen. Maar in datzelfde milieu circuleerden ook humanistische ideeën over de emancipatie van de Nederlandse taal. Zo schreef de beroemde classicist Daniel Heinsius gedich-

ten in het Nederlands. Enkele daarvan zijn door Schuyt getoont en uitgegeven in zijn bundel *Hollandsche madrigalen* (1603). Ook deze bundel bevat diverse stukken naar aanleiding van huwelijken van aanzienlijke Leidse burgers. Opvallend is een madrigaal ter gelegenheid van het grootste rederijkersfeest in 1596, waarbij de Leidse kamer De Witte Acoleyen zo'n 150 rederijkers uit Leiden en tien andere Hollandse steden mocht ontvangen. De bezoekende kamers werden welkom geheten met het lied *Uyt jonsten es begrepen 't spel* (11), waarin hun namen en zinspreuken kunstig zijn verwerkt. Schuyt heeft het voor vijf stemmen gezet.

Toch lijkt Schuyt te hebben gearrerd over zijn Hollandse madrigalen. In zijn opdracht aan Leidse notabele Jan Cnotter geeft hij toe dat de vaderlandse kunsten en wetenschappen recentelijk grote voortgang hebben geboekt en dat er tot 'meerder nut en roem des lands' in de eigen taal wetenschappelijke publicaties verschijnen, maar dat zijn vrienden hem hadden moeten overhalen om ook muziek in de Nederlandse taal te componeren. Hoewel Schuyt altijd van mening is geweest dat men in het Nederlands net zo goed kan zingen als in andere talen had hij toch een zekere schroom moeten overwinnen – omdat andere componisten dat beter zouden kunnen dan hij en dat ook al gedaan hadden, schrijft hij.

Het klinkt als een smoesje van iemand die liever in het Italiaans zingt en componeert. Misschien stelde zijn publiek dat ook meer op prijs, want van de vijf stemboeken van de *Hollandsche madrigalen* zijn er maar drie bewaard; van Schuysts Italiaanse uitgaven zijn daarentegen ettelijke sets compleet bewaard gebleven. Zijn Hollandse madrigalen worden vanwege de incomplete overlevering eigenlijk nooit uitgevoerd. Nico van der Meel heeft echter voor deze cd de twee ontbrekende stemmen van *Uyt Jonsten es begrepen 't spel* gereconstrueerd. Eerder maakte Van der Meel een reconstructie van Schuysts *Musick, die ongeschende maecht*, op tekst van Daniel Heinsius, ten behoeve van onze cd *Hollandse Madrigalen* (1997). Die cd is echter vooral gewijd aan de Haarlemse speelman Cornelis Tymanszoon Padbrué, die er juist een eer in stelde om Nederlandse gedichten op muziek te zetten.

Uitzonderlijk in Schuysts vocale oeuvre is het motet *Domine fiant anima mea* (19). Het is overgeleverd op een gravure van Zacharias Dolendo (ca. 1561 – ca. 1604, Leiden) naar een ontwerp van diens leermeester Jacob de Gheyn II (1565 – 1629, Den Haag). Dergelijke beeldmotetten, korte muziekstukken die waren gevat in een bijbelse of anderszins religieuze voorstelling, waren populair bij Zuid-Nederlandse graveurs aan het einde van de

zestende eeuw. Op de gravure zijn de zes stemmen van Schuysts motet verdeeld over drie koorboeken die worden vastgehouden door engelen, terwijl de Heilige Cecilia op het orgel speelt. Het motet en de voorstelling onderstrepen Schuysts vermoedelijke katholieke geloofsovertuiging. Weliswaar werden ambtenaren in de Republiek geacht calvinist te zijn, maar voor organisten werd nogal eens een uitzondering gemaakt. In de regel handhaafde men de organist na de alteratie (de overgang van een kerk van katholieke in gereformeerde handen). Van sommige organistenfamilies is bekend dat zij katholiek bleven, zoals de Van Velsens in Haarlem en Monnickendam, de De Voisen in Den Haag en Utrecht en wellicht de Sweelincks in Amsterdam. In Leiden lijkt het bij de familie Schuyl ook zo te zijn gegaan. De huwelijken van Cornelis, zijn zus en twee halfbroers werden althans voor de schepenen gesloten, wat doorgaans gebeurde als niet beide echtgenoten calvinist waren.

Voor de componist Schuyl was het essentieel dat hij zijn muzikale opleiding grotendeels zal hebben genoten vóór 1572, toen Leiden naar het protestantisme overging. Hij moet nog contrapuntlessen hebben genoten in de rijke katholieke traditie van de Nederlanden. Inderdaad laten zijn madrigalen een gedegen contrapuntische stijl zien.

Een rijke contrapuntische textuur kenmerkt ook de instrumentale muziek die Schuyt heeft nagelaten – weliswaar niet voor het orgel, zoals men zou verwachten, maar voor instrumentaal ensemble. Zijn bundel *Dodeci Padovane, et altretante Gagliarde Composte nelli dodeci modi* (Twaalf pavanes en evenveel gaillardes gecomponeerd in de twaalf kerktoonsoorten, 1611) omvatten twaalf paren van zesstemmige pavanes en gaillardes, dat wil zeggen langzame schrijddansen en vlotte springdansen. Door het royale contrapunt hebben ze echter meer het karakter van fantasieën dan van dansmuziek. Als toegift van de bundel fungeren twee canzones in Franse stijl, *Fortuna Guida* (2) en *La Barca* (18). Kennelijk wenste de componist zichzelf geluk met deze titels, die immers betekenen: *De Fortuin leidt en De Schuit.*

Louis Peter Grijp

Voor deze cd is dankbaar gemaakt van het werk van wijlen dr Alfons Annegarn: zijn dissertatie *Floris en Cornelis Schuyt. Muziek in Leiden van de vijftiende tot het begin van de zeventiende eeuw* (diss. Utrecht 1973), en de door hem uitgegeven werken van Cornelis Schuyt, *Monumenta Musica Neerlandica X 1-3* (Amsterdam 1980-84).

Camerata Trajectina

Het ensemble Camerata Trajectina ('Utrechts muziekgezelschap', opgericht 1974) heeft naam gemaakt met haar voortdurende pleidooi voor de Nederlandse muziek vanaf de Middeleeuwen tot en met de 17e eeuw. Het ensemble bestaat Hieke Meppelink (sopraan), Nico van der Meel (tenor), Saskia Coolen (blokfluit), Erik Beijer (gamba) en Louis Peter Grijp (luit en citer), bijgestaan door Sytse Buwalda (countertenor) en Marcel Moester (bariton) en andere musici.

Artistiek leider Louis Peter Grijp verricht zijn onderzoek voor Camerata Trajectina op het Meertens Instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen te Amsterdam. De programma's zijn veelal gebouwd rond literaire of politieke en religieuze thema's en personen. Het ensemble werkte mee aan de Nationale Herdenkingen van de Unie van Utrecht (1979), Willem van Oranje (1984), Constantijn Huygens (1987), Dirck Volkertszoon Coornhert (1990), de Vrede van Munster (1998), de Verenigde Oost-Indische Compagnie (2002) en Calvijn (2009) en aan de herdenkingen van Gerbrandt Adriaenszoon Bredero, Joost van den Vondel en de Friese dichter Gysbert Japix, van de hervormer Menno Simons en het Remonstrants Genootschap. Een andere lijn is de samenhang tussen schilderkunst en muziek, waaraan eerder

projecten over Music & Painting in the Golden Age (1995, in samenwerking met Hoogsteder & Hoogsteder, Den Haag), Jan Steen (1996, Rijksmuseum te Amsterdam) en Frans Hals (2004, Frans Hals Museum in Haarlem) waren gewijd, en de muziektheaterproductie De Zeven Zonden van Jeroen Bosch, in samenwerking met de dichter Gerrit Komrij. Speciale aandacht gaat uit naar Nederlands muziektheater uit de Gouden Eeuw, zoals de eerste Nederlandse opera *Bacchus, Ceres & Venus* van Johan Schenck (Utrecht 2006) en Starters zingende klucht *Lijfje Flepkous* (Utrecht 2007).

Camerata Trajectina gaf honderden concerten in Nederland (waaronder vele in het Oude Muziek Festival Utrecht) en Vlaanderen, in de meeste andere landen van Europa, in de Verenigde Staten en Canada, Mexico, het Midden-Oosten, Indonesië, Ghana en Marokko. Zo'n 25 cd's zijn verschenen op de labels Globe en Philips Classics.

(zie www.camerata-trajectina.nl)

IL PRIMO LIBRO
DE MADRIGALI
A CINQUE VOCI
DI CORNELIO SCHVYT
HOLLANDESE
Organista della famosa Citta di Leyda,
TENORE.

IN LEYDA,
Nella Stampa del Plantino,
APPRESSO CHRISTOFORO RAFELENGIO,
CLO. IO. C.

Cornelis Schuyt

Madrigali, Padovane & Gagliarde

Cornelis Schuyt (1557 - 1616) is the greatest musician Leiden ever produced. In 1593 he was installed as second organist, alongside his father. They took turns playing the organs of the churches of St Peter and St Pancras (Hooglandse kerk). When Floris died in 1601, Cornelis became sole organist of the St Peter's church, a post he held until his death. In addition he was asked to furnish dinnertime music for the city on special occasions, and to teach one or two boys music. For several years he was also in charge of changing the chime tunes of the belltowers of the city hall and the cloth-industry building. Leiden's city administration valued Schuyt highly. His contracts lacked the customary exhortation to study, and Schuyt was not required to swear an oath, as civil servants were usually required to do. And he was well paid: his annual salary eventually reached 450 guilders.

Schuyt grew along with Leiden, but things could have turned out differently. As a young man he made an extensive trip to Italy, probably with his father, and presumably for study purposes. The city of Leiden may have contributed to the expense. To what extent father and son looked around in Italy for other

gainful employment is not known. But when the Leiden city government offered Cornelis a lifelong contract in 1593, after he'd returned from Italy, he considered just a three or four year agreement sufficient. And yet he ended up spending the rest of his life in Leiden, on a series of multiyear contracts that kept getting extended.

All that we know about Schuyt's time abroad is based on what he says in his *Primo libro de madrigali* (First Book of Madrigals), published in 1600, in which he writes –in Italian – that he's happy to be back in Leiden after much work and wandering in Italy and elsewhere. He dedicated the book to the *pretore, consuli et senato* of Leiden, in other words, to the city's sheriff, aldermen, and council, and thanked them for the favor they had shown to him and his father. Schuyt devoted effort to two special compositions: the opening madrigal *O Leyda gratiosa* (O pleasant Leiden, no. 1) and a canon with the text 'Lord, protect Holland and bless Leiden' (10). The city government rewarded Schuyt with 24 guilders, which was a typical honorarium for this sort of thing.

Composing madrigals must have been something of a passion for Schuyt, and perhaps also his calling card. He wrote many madrigals with particular citizens of Leiden in mind. So for instance he incorporated the name of

a certain Andrea Ousthoorn in his five-voiced *Sí come fra le stelle* (3), and his *Lieta più dell'usato* (4) is an acrostic dedicated to a certain Lucretia. In 1611 Schuyt published a second collection of madrigals, this time in six voices, entitled *Hymeneo, overo madrigali nuptiali et altri amorosi* (Ode to Hymen, or wedding- and other love-madrigals). He dedicated the book to Jacob van Duvenvoorde, Lord of Obdam and Admiral of Holland, who in 1604 married Anna van Randerode. She is likely the one referred to as Beatrice (with a nod to Dante's beloved) in *Sposo gentil* (14). Schuyt must have composed many more madrigals than those found in the collections named above; his estate inventory lists two manuscripts of madrigals. In addition, Schuyt owned an impressive number of collections of madrigals by Italian composers. Schuyt's Italian madrigals were undoubtedly valued in the University of Leiden's intellectual milieu. But that same atmosphere also fostered humanist ideas about the emancipation of the Dutch language. So for instance the famous classicist Daniel Heinsius wrote poems in Dutch. Schuyt set several of these and published them in his collection *Hollandsche madrigalen* (Dutch Madrigals) of 1603. This collection too contains several pieces on the occasion of the marriages of prominent citizens of Leiden. One striking

madrigal was written for a great chamber of rhetoric festival in 1596, at which the Leiden chamber De Witte Acoleyen (The White Columbines) hosted some 150 rhetoricians from Leiden and ten other cities from the province of Holland. The visiting chambers were welcomed with the song *Uyt Jonsten es begrepen 't spel* (11), set for five voices, which artfully included their names and mottos.

And yet Schuyt seems to have had doubts about his Dutch madrigals. In his dedication to Leiden notable Jan Cnotter, Schuyt admits that although the arts and sciences of their fatherland had recently made great strides, and that scientific publications had appeared in their own native language to the 'greater praise and profit of the land,' nevertheless his friends had to convince him to take the further step of writing music in Dutch. Although Schuyt always believed that one could sing just as well in Dutch as in other languages, he still had to overcome a certain scruple –because other composers could do that better than he could, and moreover had already done so, or so he writes. It comes off as an excuse from someone who would rather sing and compose in Italian. Maybe that's what his public also preferred, for only three of the five part books of Schuyt's Dutch madrigals have been preserved, whereas by contrast we have several complete sets of parts for his

Italian publications. Because of this incomplete transmission, Schuyt's Dutch madrigals have actually never been performed. For this CD, Nico van der Meel reconstructed the two missing parts of *Uyt jonsten es begrepen 't spel*. Earlier he reconstructed *Musijck, die ongeschende maecht* (Music, that unsullied maiden), on a text by Daniel Heinsius, for our CD *Hollandse Madrigalen / Dutch Madrigals* of 1997. That CD is devoted primarily to the works of the Haarlem musician Cornelius Tymanszoon Padbrué, who in fact considered it an honor to set Dutch poems to music.

Among Schuyt's vocal works the motet *Domine fiant anima mea* (19) is unusual. It comes to us on an engraving by Zacharias Dolendo (c1561 - c1604, Leiden) after a design by his teacher Jacob de Gheyn II (1565 - 1629, The Hague). Such picture-motets (short pieces of music contained in a biblical or otherwise religious image) were popular with South Netherlandish engravers toward the end of the sixteenth century. On the engraving the six voices of Schuyt's motet are divided among three choir books which are held by angels, while St Cecilia plays the organ. The motet and the image underscore Schuyt's presumed Catholic faith. Although officials in the Dutch Republic were expected to be Calvinist, an exception was often made for organists. Usually the organist was re-

tained after the Alteration (the transfer of a city from Catholic sway to Reformed). Some organist families are known to have remained Catholic, such as the Van Velsens in Haarlem and Monnickendam, the De Voys family in The Hague and Utrecht, and perhaps the Sweelincks in Amsterdam. Such seems to be the case too with the Schuyt family in Leiden. The marriages of Cornelis, his sister, and two half-brothers were solemnized by the aldermen, which usually occurred when one or both of the spouses was not Calvinist.

For Schuyt as a composer it turned out to be crucial that his musical training took place largely before 1572, when Leiden went Protestant. He would thus have benefited from counterpoint lessons that were still in the rich Catholic tradition of the Low Countries. And indeed his madrigals show a solid contrapuntal style.

A rich contrapuntal texture also marks the instrumental music that Schuyt has left us, although these are not for the organ as one might expect, but rather for instrumental ensemble. His collection *Dodeci Padovane, et altretante Gagliarde Composte nelli dodeci modi* (Twelve Pavanes and an equal number of Galliards composed in the twelve church modes, 1611) contains twelve pairs of six-voiced pavanes (slow striding dances) and galliards (fast springing dances). Their gener-

ous counterpoint gives them more the character of fantasias than dance music. Two canzonas in the French style, *Fortuna Guida* (2) and *La Barca* (18), function as an encore to the collection. Evidently the composer wished himself luck with these titles, which mean “Fortune leads” and “The Barge” (the meaning of the word “schuyt” in Dutch).

Louis Peter Grijp

(Translation: Ruth van Baak Griffioen)

For this CD we gratefully used the works of the late Dr Alfons Annegarn: his dissertation *Floris en Cornelis Schuyt. Muziek in Leiden van de vijftiende tot het begin van de zeventiende eeuw* (Utrecht 1973), and *Cornelis Schuyt - Opera*, edited by him in *Monumenta Musica Neerlandica X 1-3* (Amsterdam 1980-84).

Camerata Trajectina

The ensemble Camerata Trajectina ('Utrecht Music Company,' founded 1974) has made a name for itself with its steadfast attention to Dutch music from the Middle Ages through the 17th century. The ensemble includes Hieke Meppelink (soprano), Nico van der Meel (tenor), Saskia Coolen (recorder), Erik Beijer (viol) en Louis Peter Grijp (lute and cittern), aided by Sytse Buwalda (countertenor) and Marcel Moester (baritone) and other musicians.

Artistic director Louis Peter Grijp does research for Camerata Trajectina at the Meertens Institute of the Royal Dutch Academy of Sciences in Amsterdam. The group's repertoire deals chiefly with themes and individuals from Dutch history. The ensemble took part in the National Commemorations of the Union of Utrecht (1979), William of Orange (1984), Constantijn Huygens (1987), Dirck Volkertszoon Coornhert (1990), the Peace of Westphalia (1998), the Dutch East India Company (2002) and John Calvin (2009) and in commemorations of the poets Gerbrandt Adriaenszoon Bredero, Joost van den Vondel and Gysbert Japix, and of Menno Simons and the Dutch Remonstrant Society. A special theme is the relationship between painting and music, in connection with the exhibitions *Music and Painting* (Hoogsteder,

The Hague 1995), about Jan Steen (Rijksmuseum, Amsterdam 1996) and Frans Hals and his contemporaries (Haarlem 2004), and the music theatre production *The Seven Sins of Hieronymus Bosch* (2007). The group has also paid special attention to Dutch musical theater from the Golden Age, such as the first Dutch opera *Bacchus, Ceres & Venus* by Johan Schenck (Utrecht 2006) and Jan Startser's musical comedy *Lijfje Flepkoos* (Utrecht 2007).

The ensemble has given hundreds of concerts: in Holland (many in the Early Music Festival Utrecht), Belgium and many other European countries, in the United States and Canada, Mexico, the Middle East, Indonesia, Ghana and Morocco. Camerata Trajectina has recorded more than 25 CDs of Dutch music for Globe and Philips Classics (see www.camerata-trajectina.nl).

[1] O Leyda Gratiosa a5

O Leyda gratiosa,
Madre e nodrice di gentili spirti,
Amatori di mirti,
T'esser di Phoebus albergo porti il vanto.
Ricevi questo canto
D'un servitor a te sol'obligato,
Chi vien in humiltà mostrarsi grato
Poiché da te deriva
Che versi canti e che seguro viva.

Che sarà degna voce
Per cantar tuoi honori,
Illustre Leyda, o perla preciosa,
Per lettere chiara, in arme valorosa:
L'humana è troppo bassa.
Voi dunque, sacre vergini sorori,
Ch'havete eletto ad esser vostro trono
Leyda, cantate Leyda a divin sono.

[1] O Leyda Gratiosa a5

O lovely Leiden,
Mother and nurturer of noble souls,
Who adore myrtle,
You can boast of being the doors of
Phoebus Apollo's house.
You receive this song
From a servant so indebted to you
And who humbly shows his gratitude,
For because of you I sing my songs and live my life.

What voice is worthy enough
To sing your praises?
O illustrious Leiden, precious pearl,
Eminent in letters, valorous in arms:
The human voice is too lowly.
So sing, you sacred goddess sisters
Who have chosen Leiden as your throne,
Sing Leiden's praises in sounds divine.

[3] Si Come Fra Le Stelle a5

(Alla molto magnifica signora Andrea d'Ousthorm)

Sí come fra le stelle
Chiare, lucenti e belle
Il sole avanza tutte di splendore,
Così, Andrea, sei delle donne il fiore.
Sí come d'ogni fiore
La rosa porta honore,

[3] Si Come Fra Le Stelle a5

(To the most noble lady Andrea van Ousthorm.)

As the sun outshines in splendor
All the sparkling, clear,
And lovely stars,
So you, Andrea, are the flower of all women.
As the rose is the most noble
Among flowers,

Cosí, Ousthorn, voi sete di bellezza
Rosa vermicchia e giglio di bianchezza.

[4] Lieta Piu Dell'usato a5

(*Madrigaal met acrostichon Lucretia*)

L ieta piú dell'usato
U n novo sol hoggi Hollandia attende,
C h'attra nube che'l tenne già celato
R atto è sparita, e di purpurei fiori
E di rose, giacinti e bei colori,
T utto risparso qui fra noi risplende;
I ndi la terra e'l cielo
A questi fa piú honor ch'al dio di Delo.

So your beauty, Outshorn,
Is like that of the red rose and the white lily.

[4] Lieta Piu Dell'usato a5

(*An acrostic for Lucretia*)

L aughing with joy
U nto waiting Holland today comes a new sun.
C louds, attracted, hid it for a time, but then
R etreated quickly, and over purple flowers and
E ven roses and hyacinths and lovely colors
T oward all it spreads its sparkling rays.
I n this way it honors earth and heaven;
A pollo himself is of a lesser glory.

[6] Filli, Come Sei Bella a5

Filli, come sei bella!
Poiché vaga mirando
L'alma bellezza in te si mira d'ella,
E ben' I conosce quando,
Dal naturale espressa,
In te vede sé stessa;
Cosí, lieta gioiendo,
Si move ella dicendo:
Se morta et io rinacqui con costei,
E se non nata mai nacqui con lei.

[6] Filli, Come Sei Bella a5

Phyllis, you are so beautiful!
For, looking at your charming soul,
Beauty sees herself mirrored in you.
She recognizes this at once when she
Sees herself come to life in you,
As natural as can be.
Then singing with joy,
She says, moved,
If I were dead, I would be reborn in her,
And if I had never been born, I would have been
born with her.

7 Candide Perle E Care a5

Candide perle e care,
 Che da vermiciglie e leggiadrette rose
 Uscir fate tal suon, che l'amorose
 Mie fiamm'ogn'hor fa divenir piú amare.
 Deh! hor mai con dolci baci
 Date al mesto cor mio soave aita,
 Perché da lente faci
 Hor darsi senta, hor levarsi la vita.

7 Candide Perle E Care a5

Lovely pearls, and dear,
 Which from red and luscious roses
 Utter sounds that make my love's fire
 Burn more intensely by the hour.
 Oh, give my sad heart with sweet kisses
 Some tender comfort,
 For, slowly burning
 My life-flame now flickers, now falters.

8 Voi Bramate, Ben Mio a5

(Canzone van Torquato Tasso)

Voi bramate, ben mio,
 Che m'uccida il dolore,
 Però crescite pena in questo core:

Ma pur, mentre mi doglio,
 Sento un piacer sì novo
 Del piacer che vi porge il mio cordoglio.

O amara voglia e quasi avien ch'allora
 Per doglia no, ma per diletto io mora.

8 Voi Bramate, Ben Mio a5

(Canzone by Torquato Tasso)

You long, my love,
 For me to die of my grief,
 And so you increase the pain in my heart:

And yet, while I endure my affliction
 I feel a new pleasure
 At the pleasure that my pain gives you.

O bitter longing, it's as if it is
 Not of distress, but of delight that I die.

10 Bewaert Heer Hollandt a4

(In zijn eerste madrigaalbundel (1600) nam Schuyt een vierstemmige radselcanon op met een tekst, ontleend aan een opschrift op een schild dat de voorgevel van

10 Bewaert Heer Hollandt a4

(In his first collection of madrigals (1600), Schuyt included a four-voice puzzle canon with a text taken from an inscription on a shield decorating the facade of the

het Leidse stadhuis sierde. Het herinnert aan het beleg van Leiden in 1574. Schuyt gaf de canon een raadslachttige uitleg mee in het Latijn, die kennelijk niet door iedereen begrepen werd, want in de bundel Hollandse madrigalen (1603) nam hij een gedetailleerde uitleg op hoe de canon moest worden uitgevoerd.)

Bewaert Heer Hollandt, En zalicht Leiden.

[11] Uyt Jonsten Es Begrepen 'T Spel a5

(In dit vijfstemmig gezette welkomstlied voor het grote rederijkersfeest van 1596 in Leiden zijn de zinspreuken en bloemennamen van de elf deelnemende Hollandse kamers verwerkt: Uyt jonsten begrepen (De goudsblom, Gouda); Mit minnen versaemt (De blaeuwe acoley, Rotterdam); Mit genuchten (De korenbloom, Den Haag); Liefde boven al (De wijngaertranc, Jonge kamer van Haarlem); Aensiet liefde (De akerboom, Vlaardingen); In liefdeaccoort (De kempenblom=hennepbloem, Katwijk aan Zee); In liefde getrouwe (De witte angieren=anjers, Vlaamse kamer van Haarlem); Liefde moet blijcken (De korenaer, Katwijk aan de Rijn); Trou moet blijcken (Het speelcoren=meidoorn, Oude kamer van Haarlem); In liefde groeyende (De orange lely, Vlaamse kamer van Leiden); Liefde es tfondament (De witte acoley, Oude kamer van Leiden).

Gesongen in 't jaer 1596 opte Incomste der cameran van de reden-rijckers binnen Leyden ende sulcx begrijpende elx camers woorden en blommen.)

Leiden city hall. It harks back to the siege of Leiden in 1574. Schuyt furnished the canon with a puzzle-explanation in Latin. This was evidently not clear to everyone, because in his collection of Dutch madrigals (1603), he included a detailed explanation of how the canon had to be performed.)

Lord, protect Holland and bless Leiden.

[11] Uyt Jonsten Es Begrepen 'T Spel a5

(In this five-part song of welcome for the great Chambers of Rhetoric festival of 1596 in Leiden, the mottos and flower names of the eleven participating chambers from the province of Holland are worked into the text: 'Begun with favor' (The Marigold, from Gouda); Together in love (The Blue Columbine, from Rotterdam); With pleasure (The Cornflower, from The Hague); Love above all (The Vine Tendril, the young chamber from Haarlem); Pay attention to love (The Oak Tree, from Vlaardingen); United in love (The Hemp Blossom, from Katwijk-on-Sea); Faithful in love (The White Carnations, the Flemish chamber from Haarlem); Show love (The Ear of Corn, from Katwijk-on-Rhine); Be true (The Hawthorn, the old chamber from Haarlem); Growing in love (The Daylily, Flemish chamber from Leiden); Love is the foundation (The White Columbine, the old chamber from Leiden).

Sung in the year 1596 at the entrance of the Chambers of Rhetoric into Leiden, including the mottos and flowers of each chamber.)

Uyt jonsten es begrepen 't spel,
Versaemt mit minnen, mit genuchten.
De liefd' verwint al 't quaedt gequel,
Aensiet liefd' boven al 't zuyr zuchten.
In liefd'accoort en trou doet vluchten.
Elx liefde en trouw moet blijcken jent.
In liefden groeyende veel vruchten
Voortbrengt, daer liefde es tfondament.

Gout, kemp en korenblom,
Acoleyken blaeu en wit,
U rooc ons voren com.
Angierken onbesmit,
Leiken nu onbevit,
Oraenge hooch en lanck,
Aertgen dat vol koren zit,
Spekkoren teer en cranc,
D'aeckergen en wijngaert ranc,
Mit jonst, min, trou, genuchten,
Gebruyct, des zij God danc,
Der liefden soete vruchten.

The contest arises from affection,
We have gathered in love and pleasure.
Love conquers all evil suffering,
Hold love above all sour sighing.
Let harmony and loyalty find their refuge in love.
Let each show a token of his love and faith.
Bring forth much fruit, blooming in love,
There where love is the foundation.

Marigold, hemp blossom, and cornflower,
Columbines blue and white,
Let your scent waft over us.
Unsullied carnation,
Pure lily,
Tall and slender daylily,
Ear full of corn,
Tender and fragile hawthorn,
Oak tree and vine tendril,
With favor, love, loyalty, and pleasure,
Use these, with thanks to God,
The sweet fruits of love.

[13] **D'adamantine Tempre** a6

D'adamantine tempre, anzi di gemme
Le stelle ordiro il sacro nodo il cielo
Ch'è per unir eletto
E l'uno e l'altro petto.
Nodo felice, con beato zelo,
Ma non col rio amore

[13] **D'adamantine Tempre** a6

With sparkling, gemlike force
The stars order the holy bond, the heavens
Bind together as chosen
The one heart with the other.
Blissful binding: with blessed zeal,
But not with the lesser love

Per cui suol vaneggiar l'incauto core,
Lega quest'alme e bea l'alti sembianti
De'cari sposi e amanti.

That the hasty heart forever chases,
It joins and blesses these harmonious souls
Of dear and loving spouses.

[14] **Sposo Gentil** a6

Sposo gentil, al Phebo gratiato,
A cui la lyra ha dato
E l'arte di cantar: sposo felice,
Allor beato con tua Beatrice,
Beata d'ogni ben, teatro di bellezza!
O coppia degna, viva in allegrezza
Et lunga amor, beata
Vedendo lunga razza da voi nata.

[14] **Sposo Gentil** a6

Noble bridegroom, Phoebus (Apollo) favors you
And gave you your lute and
The art of singing: O happy groom,
United in blessedness with your Beatrice,
Full of all goodness, spectacle of beauty!
O worthy pair, live in joy
And in longlasting love, and see, delighted,
How great a posterity will be born of you.

[16] **Quest'amorosa Mano** a6

Quest'amorosa mano,
C'hora stringo e ribacio, è mio tesoro.
Col suo candor diletta
E sugl'avori novi baci aspetta.
Del vago viso humano,
Sí cara ancella ardita
Promette gioia e me ritiene in vita.

[16] **Quest'amorosa Mano** a6

This lovely hand,
Which I clasp and kiss, is my treasure.
Its tenderness is delight,
Its ivory color calls for new kisses.
In her soft and dreamy face
My dear and daring servant
Promises me joy, and keeps me alive.

[17] Voci Sonore E Liete a6

Voci sonore e liete
Addolciscano il cielo,
Risuonan l'aure i cari sposi amanti,
Ambi feriti d'amoroso telo;
E siano i gaudi tanti
Quanti lumi ha d'intorno
La fosca notte nel suo manto adorno,
E cantino con gioia i cigni amici
Gli'alti Hymenei felici.

[17] Voci Sonore E Liete a6

Joyful resounding voices,
Gladden the heavens!
Echo the spirit of these dear loving spouses
Both struck by love's arrow.
Let there be as much joy
As the lights with which, all around
The dark night adorns his cloak.
Now sing with joy, you swanlike singers
And call Hymen with your happy songs.

[19] Domine Fiant Anima Mea a6

(Terwijl ze orgel speelt, zingt Cecilia een motet: Heer,
laat mijn ziel en mijn lichaam zuiver zijn zodat dat ik
niet beschaamd word.)

Domine fiant anima mea
et corpus meum immaculata ne confundar.

[19] Domine Fiant Anima Mea a6

(While she plays the organ, Cecilia sings)

Lord, let my soul and body be pure,
So that I am not put to shame.

(Translation: Ruth van Baak Griffioen / Carolien Steenbergen)

Other recordings of Camerata Trajectina:
We invite you to visit our website
www.globerecords.nl

GLO 6068

Producer
Erik Beijer

Engineer
Tom Dunnebier

Recorded
Protestantse kerk, Cothen
February, 2011

Program notes
Louis Peter Grijp

Production coordination
Paul Janse, Globe

Cover & booklet design
www.romanontwerp.nl

Translations
Ruth van Baak Griffioen,
Carolien Steenbergen

Cover illustration
Title engraving of Schuyt's
Il primo libro di madrigali
(1600)

Met dank aan/ with financial
support of
Nederlands Fonds voor de
podiumkunsten,
Gemeente en Provincie Utrecht

Cornelis Schuyt (1557-1616)

Madrigali, Padovane & Gagliarde

[1]	O Leyda gratiosa	5.33
[2]	Fortuna Guida (canzon)	2.32
[3]	Sí come fra le stelle	2.06
[4]	Lieta piú dell'usato	2.19
[5]	Padovana & Gagliarda 11 (dell'undecimo modo)	3.40
[6]	Filli, come sei bella	2.35
[7]	Candide perle e care	2.43
[8]	Voi bramate, ben mio (Tasso)	3.20
[9]	Padovana & Gagliarda 3 (del terzo modo)	5.33
[10]	Bewaert Heer Hollandt (canon)	2.17
[11]	Uyt jonsten es begrepen 't spel	4.00
[12]	Padovana & Gagliarda 2 (del secondo modo)	4.31
[13]	D'adamantine tempre	2.47
[14]	Sposo gentil	3.10
[15]	Padovana & Gagliarda 6 (del sesto modo)	4.28
[16]	Quest'amorosa mano	2.55
[17]	Voci sonore e liete	2.50
[18]	La Barca (canzon)	2.17
[19]	Domine fiant anima mea (motet)	1.38

CAMERATA TRAJECTINA

Hieke Meppelink, sopraan/soprano, Mariette Kaasschieter sopraan/
soprano, Sytse Buwalda altus, Nico van der Meel tenor, Marc Omvlee
tenor, Marcel Moester bas/bass

Violas da gamba: Rainer Zipperling, Ghislaine Wauters, Erik Beijer, Ivanka
Neleman, Saskia Coolen, Freek Borstlap

Blokfluiten/Recorders: Saskia Coolen, Marjan Banis, Bert Honig, Susanne
Borsch, Thera de Clerck, Alide Verheij

www.globerecords.nl

© & © 2011
Klaas Posthuma Productions
Made In The Netherlands

Globe™ is a registered trademark
of Klaas Posthuma Productions
Castricum, The Netherlands